

स्नातक-संस्कृत-पाठ्यक्रमः

(अध्ययनमण्डलसंशोधितः)

(The course of Sanskrit for Under Graduate)

संस्कृतप्राकृतभाषाविभागः, लखनऊविश्वविद्यालयः

अयं स्नातकपाठ्यक्रमस्त्रिवर्षीयो वर्तते। प्रथम-द्वितीय-तृतीय-चतुर्थषाण्मासिकसत्रेषु प्रतिसत्रं पत्येकप्रश्नपत्रं 80 अङ्कानां, 20 अङ्कानामान्तरिक मूल्यांकनञ्च भविष्यति। प्रश्नपत्रद्वयम् भविष्यति। पञ्चमषष्ठषाण्मासिकसत्रयोः त्रीणि-त्रीणि प्रश्नपत्राणि भविष्यन्ति।

स्नातक-प्रथमषाण्मासिकसत्रम्

(B.A. First Semester)

प्रथमप्रश्नपत्रम्

(संस्कृतकाव्यं काव्यशास्त्रञ्च)

प्रथमो वर्गः (I Unit)

महाकविकालिदासकृतं मेघदूतम्-पूर्वमेघः (1-32 श्लोकाः)
(मूलपाठस्य हिन्दीभाषया व्याख्यात्मकमध्ययनम्)

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

भारविकृतं किरातार्जुनीयम्-प्रथमसर्गः (1-23 श्लोकाः)
(मूलपाठस्य संस्कृतभाषया व्याख्यात्मकमध्ययनम्)

तृतीयो वर्गः (III Unit)

माघकृतं शिशुपालवधम्-प्रथमसर्गः (1-40 श्लोकाः)
(मूलपाठस्य हिन्दीभाषया व्याख्यात्मकमध्ययनम्)

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

काव्यशोभा-पूर्वप्रकरणम् (1-3 शोभाः)
(व्याख्यात्मकसमीक्षात्मकप्रश्नाः)

संस्तुतग्रन्थाः

1. मेघदूतम्-चौखम्भा प्रकाशन वाराणसी।
2. कालिदास ग्रन्थावली आचार्य सीताराम चतुर्वेदी-चौखम्भा प्रकाशन वाराणसी
3. किरातार्जुनीयम् (1-2सर्गौ), भारविः, हिन्दीसंस्कृतटीकासहितम् आचार्य कनक लाल शर्मा।
4. शिशुपालवधम् (प्रथमसर्गः) माघः, हिन्दीसंस्कृतटीकायुतम्, डॉ० केशवराम मुसलगाँवकरः।
5. काव्यशोभा- (साहित्यदर्पणात्संग्रहः) सम्पादकः प्रो० बृजेशकुमारशुक्लः।
6. शिशुपालवधम्-(प्रथमसर्गमाघः) डॉ० शिवबालकद्विवेदी।
7. किरातार्जुनीयम् (प्रथमसर्गः) भारवि, हिन्दीसंस्कृतटीकासहितम्- आचार्यगंगाधरपण्डा।
8. साहित्यदर्पणः, विश्वनाथः चौखम्भा वाराणसी।

स्नातक-प्रथमषण्मासिकसत्रम्

(B.A. First Semester)

द्वितीयप्रश्नपत्रम्

(व्याकरणमनुवादः संस्कृतसाहित्येतिहासश्च)

प्रथमो वर्गः (I Unit)

लघुसिद्धान्तकौमुदी— संज्ञाप्रकरणम्

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

लघुसिद्धान्तकौमुदी — अच्सन्धिः

तृतीयो वर्गः (III Unit)

हिन्दीगद्यस्य संस्कृतभाषयानुवादः

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

संस्कृतकाव्यसाहित्येतिहासः

(वाल्मीकिः, व्यासः, अश्वघोषः, कालिदासः, भारविः इत्येतेषां कवीनां व्यक्तित्वं कर्तृत्वञ्च)

संस्तुतग्रन्थाः

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी — संज्ञासंधिप्रकरणे
2. लघुसिद्धान्तकौमुदी— वरदराजः, हिन्दीसंस्कृतटीकासहिता—डॉ० दीनानाथ तिवारी
3. लघुसिद्धान्तकौमुदी— वरदराजः, हिन्दीटीकाकारः— डॉ० सुरेन्द्रदेवस्नातकः
4. लघुसिद्धान्तकौमुदी— वरदराजः भैमीटीकासंहिता— भीमसेनशास्त्री
5. बृहद् अनुवाद चन्द्रिका—चक्रधर हंस नौटियालः
6. अनुवादकला— चारुदेव शास्त्री
7. अनुवादचन्द्रिका— डॉ० युदनन्दनमिश्रः
8. संस्कृतसाहित्य का इतिहास—ए.वी.कीथ अनुवादः— डॉ० मंगलदेवशास्त्री
9. संस्कृतसाहित्य का समालोचनात्मक इतिहास— रामविलास चौधरी
10. प्राचीन भारतीय साहित्य—(भाग—1 प्रथमखण्ड) विन्टरनिट्ज,अनुवाद—रामचन्द्रपाण्डेय
11. लघुसिद्धान्तकौमुदी (संज्ञासन्धिप्रकरणम्)—डॉ० शिवबालक द्विवेदी
12. संस्कृतरचनानुवाद—कौमुदी—डॉ० शिवबालक द्विवेदी
13. संस्कृतरचनानुवादप्रभा—डॉ० श्रीनिवास शास्त्री

स्नातक-द्वितीयषण्मासिकसत्रम्

(B.A. Second Semester)

प्रथमप्रश्नपत्रम्

(संस्कृतकाव्यं काव्यशास्त्रञ्च)

प्रथमो वर्गः (I Unit)

महाकविकालिदासकृतं मेघदूतम्—पूर्वमेघः (33—64 श्लोकाः)
(मूलपाठस्य हिन्दीभाषया व्याख्यात्मकमध्ययनम्)

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

भारविकृतं किरातार्जुनीयम्—प्रथमसर्गः (24—46 श्लोकाः)
(मूलपाठस्य संस्कृतभाषया व्याख्यात्मकमध्ययनम्)

तृतीयो वर्गः (III Unit)

माघकृतं शिशुपालवधम्—प्रथमसर्गः (41—75 श्लोकाः)
(मूलपाठस्य हिन्दीभाषया व्याख्यात्मकमध्ययनम्)

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

काव्यशोभा—पूर्वप्रकरणम् (4—6 शोभाः)
(व्याख्यात्मकसमीक्षात्मकप्रश्नाः)

संस्तुतग्रन्थाः

1. मेघदूतम्—चौखम्भा प्रकाशन वाराणसी ।
2. कालिदासग्रन्थावली आचार्य सीताराम चतुर्वेदी—चौखम्भा प्रकाशन वाराणसी
3. किरातार्जुनीयम् (1—2सर्गौ), भारविः, हिन्दीसंस्कृतटीकासहितम् — आचार्य कनक लाल शर्मा ।
4. शिशुपालवधम् (प्रथम सर्गः) माघः हिन्दी संस्कृतटीकायुतम् डॉ० केशवराम मुसलगोवकरः ।
5. काव्यशोभा— (साहित्यदर्पणात्संग्रहः) सम्पादकः प्रो० बृजेशकुमार शुक्ल ।
6. शिशुपालवधम्—(प्रथमसर्ग माघः) डॉ० शिवबालक द्विवेदी ।
7. किरातार्जुनीयम् (प्रथमसर्गः) भारवि—हिन्दी संस्कृतटीकासहितम्— आचार्य गंगाधरपण्डा ।
8. साहित्यदर्पणः, विश्वनाथः चौखम्भा वाराणसी ।
9. कालिदास अपनी बात—रेवा प्रसाद द्विवेदी

स्नातक-द्वितीयषाण्मासिकसत्रम्

(B.A. Second Semester)

द्वितीयप्रश्नपत्रम्

(व्याकरणमनुवादः संस्कृतसाहित्येतिहासश्च)

प्रथमो वर्गः (I Unit)

लघुसिद्धान्तकौमुदी— हल् सन्धिः

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

लघुसिद्धान्तकौमुदी – विसर्गसन्धिः

तृतीयो वर्गः (III Unit)

हिन्दीगद्यस्य संस्कृतभाषयानुवादः

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

संस्कृतकाव्यसाहित्येतिहासः

(माघः, श्रीहर्षः, विल्हणः, इत्येतेषां कवीनां व्यक्तित्वं कर्तृत्वञ्च)

संस्तुतग्रन्थाः

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी – संज्ञासन्धिप्रकरणे
2. लघुसिद्धान्तकौमुदी— वरदराजः हिन्दीसंस्कृतटीकासहिता—डॉ० दीनानाथ तिवारी
3. लघुसिद्धान्तकौमुदी— वरदराजः हिन्दीटीकाकार— डॉ० सुरेन्द्रदेवस्नातकः
4. लघुसिद्धान्तकौमुदी— वरदराजः भैमीटीकासहिता— भीमसेनशास्त्री
5. वृहद अनुवाद चन्द्रिका—चक्रधर हंस नौटियालः
6. अनुवादकला— चारुदेव शास्त्री
7. अनुवादचन्द्रिका— डॉ० युदनन्दनमिश्रः
8. संस्कृतसाहित्य का इतिहास—ए.वी.कीथ, अनुवादः— डॉ० मंगलदेवशास्त्री
9. संस्कृतसाहित्य का समालोचनात्मक इतिहास— रामविलास चौधरी
10. प्राचीन भारतीय साहित्य—(भाग-1 प्रथमखण्ड) विन्टरनिट्ज,अनुवादः—रामचन्द्रपाण्डेयः
11. लघुसिद्धान्तकौमुदी (संज्ञासन्धिप्रकरणम्)—डॉ० शिवबालक द्विवेदी
12. संस्कृतरचनानुवादकौमुदी—डॉ० शिवबालक द्विवेदी
13. संस्कृतरचनानुवादप्रभा—डॉ० श्रीनिवास शास्त्री

स्नातक-तृतीयषण्मासिकसत्रम्

(B.A. Third Semester)

प्रथमप्रश्नपत्रम्

(नाटकम्, गद्यकाव्यं काव्यशास्त्रञ्च)

प्रथमो वर्गः (I Unit)

अभिज्ञानशाकुन्तलम्—(1-4 अङ्काः)
(मूलपाठस्य हिन्दीभाषया व्याख्यात्मकमध्ययनम्)

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

कादम्बरी—शुकनासोपदेशः— व्याख्यात्मकमध्ययनम्
(पूर्वार्द्धः - एवं समतिक्रामत्सु..... चिन्तितापि वञ्चयति इति यावत्)

तृतीयो वर्गः (III Unit)

उभयोः ग्रन्थयोः समीक्षात्मकप्रश्नाः सूक्तिव्याख्या च

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

काव्यशोभा—उत्तरप्रकरणम् (7-9 शोभा)
(व्याख्यात्मकसमीक्षात्मकप्रश्नाः)

संस्तुतग्रन्थाः

1. कादम्बरी—डॉ० जमुना पाठक (हिन्दी संस्कृत टीकाकार)
2. अभिज्ञानशाकुन्तलम्— चौखम्भा प्रकाशन वाराणसी
3. संस्कृतनाटक (उद्भव और विकास)—डॉ० ए०वी० कीथ, उदयभानसिंहः
4. संस्कृत के प्रमुख नाटककार और उनकी कृतियाँ— डॉ० गंगासागरायः
5. काव्यशोभा—(साहित्यदर्पणात्सग्रहः) प्रो० बृजेशकुमार शुक्ल
6. साहित्यदर्पणः— आचार्य विश्वनाथः— चौखम्भा प्रकाशन
7. महाकविकालिदास— डॉ० रमाशंकर तिवारी
8. महाकवि बाणभट्ट और उनका साहित्यिक अवदान—प्रो. ए०एन० पाण्डेय
9. अभिज्ञानशाकुन्तलम्— कालिदासः हिन्दीसंस्कृतव्याख्याकारः— डॉ० सुधाकरमालवीयः
10. साहित्यदर्पणः— आचार्यविश्वनाथः चौखम्भा वाराणसी

स्नातक-तृतीयषण्मासिकसत्रम्

(B.A. Third Semester)

द्वितीयप्रश्नपत्रम्

(व्याकरणम्, निबन्धः गद्यनाट्यसाहित्येतिहासश्च)

प्रथमो वर्गः (I Unit)

मध्यसिद्धान्तकौमुदी— अजन्तपुलिङ्गप्रकरणम्
(सूत्र—व्याख्या)

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

मध्यसिद्धान्तकौमुदी— अजन्तपुलिङ्गप्रकरणम्
(रूपसिद्धिः संज्ञापरिचयश्च)

तृतीयो वर्गः (III Unit)

संस्कृतभाषया निबन्धलेखनम्

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

गद्यनाट्यसाहित्येऽतिहासः

(बाणभट्टः, दण्डी, अम्बिकादत्तव्यासः, त्रिविक्रमभट्ट, भास इत्येतेषां परिचयः कर्तृत्वञ्च)

संस्तुतग्रन्थाः

1. मध्यसिद्धान्तकौमुदी— वरदराजः (अजन्तप्रकरणम्) — डॉ० बृजेशकमारशुक्ल
2. मध्यसिद्धान्तकौमुदी— वरदराजः — पं० कालीकान्त झा
3. संस्कृतनिबन्धमकरन्द (1-2)— डॉ० विजयशंकरपाण्डेयः, डॉ० कृष्णदत्तमिश्रः, सम्पादकः डॉ०जमुना पाठक
4. संस्कृत सुकवि—समीक्षा—डॉ० बलदेव उपाध्याय
5. संस्कृतकविदर्शनम्— डॉ० भोलाशंकरव्यास
6. संस्कृत नाटक उद्भव और विकास— डॉ० ए०वी० कीथ, अनुवादक—उदयभाल सिंह
7. संस्कृतनिबन्धमंजरी— शिवप्रसादशर्मा
8. संस्कृत वाङ्मय का बृहद इतिहास—पंचमखण्ड—गद्य—प्रो०जयन्तमिश्रः
9. निबन्धकुसुमांजलि—जयमन्तमिश्रः
10. संस्कृतनिबन्धचन्द्रिका— ग्रन्थम्,कानपुर
11. आदर्श संस्कृतनिबन्धरत्नमाला— विश्वनाथशास्त्री
12. मध्यसिद्धान्तकौमुदी—वरदराज—व्याख्याकारः डॉ० शिवबालक द्विवेदी
13. निबन्धादर्शः—म.म.गिरिधर शर्मा चतुर्वेदी

स्नातक-चतुर्थषण्मासिकसत्रम्

(B.A. Fourth Semester)

प्रथमप्रश्नपत्रम्

(नाटकं, गद्यकाव्यं, काव्यशास्त्रञ्च)

प्रथमो वर्गः (I Unit)

अभिज्ञानशाकुन्तलम्—(5-7 अङ्काः)
(मूलपाठस्य हिन्दीभाषया व्याख्यात्मकमध्ययनम्)

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

कादम्बरी—शुकनासोपदेशः—व्याख्यात्मकमध्ययनम्
(उत्तरार्धः एवं विधयापि चानया दुराचारया ..... स्वभवनमाजगाम इति यावत्)

तृतीयो वर्गः (III Unit)

उभयोः ग्रन्थयोः समीक्षात्मकप्रश्नाः सूक्तव्याख्या च

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

काव्यशोभा—उत्तरप्रकरणम् (10 शोभा)
(व्याख्यात्मकसमीक्षात्मकप्रश्नाः)

संस्तुतग्रन्थाः

1. कादम्बरी—डॉ० जमुना पाठक (हिन्दी संस्कृत टीकाकार)
2. अभिज्ञानशाकुन्तलम्— चौखम्भा प्रकाशन वाराणसी
3. संस्कृतनाटक (उद्भव और विकास)—डॉ० ए०वी० कीथ, उदयभानसिंहः
4. संस्कृत के प्रमुख नाटककार और उनकी कृतियाँ— डॉ० गंगासागरायः
5. काव्यशोभा—(साहित्यदर्पणात्सग्रहः) प्रो० बृजेशकुमार शुक्ल
6. साहित्यदर्पणः— आचार्य विश्वनाथः— चौखम्भा प्रकाशन
7. महाकविकालिदास— डॉ० रमाशंकर तिवारी
8. महाकवि बाणभट्ट और उनका साहित्यिक अवदान—प्रो. ए०एन० पाण्डेय
9. अभिज्ञानशाकुन्तलम्— कालिदासः हिन्दीसंस्कृतव्याख्याकारः— डॉ० सुधाकरमालवीयः
10. साहित्यदर्पणः— आचार्यविश्वनाथः चौखम्भा वाराणसी

स्नातक-चतुर्थषाण्मासिकसत्रम्

(B.A. Fourth Semester)

द्वितीयप्रश्नपत्रम्

(व्याकरणम्, निबन्धः गद्यनाट्यसाहित्येतिहासश्च)

प्रथमो वर्गः (I Unit)

मध्यसिद्धान्तकौमुदी— अजन्तप्रकरणम् (स्त्री.नपुं.)
(सूत्रव्याख्या)

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

मध्यसिद्धान्तकौमुदी— अजन्तप्रकरणम् (स्त्री.नपुं.)
(रूपसिद्धिः सञ्ज्ञापरिचयश्च)

तृतीयो वर्गः (III Unit)

संस्कृतभाषया निबन्धलेखनम्

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

गद्यनाट्यसाहित्येतिहासः

(अभिज्ञानशाकुन्तलम्, मालविकाग्निमित्रम्, विक्रमोर्वशीयम्, मृच्छकटिकम् इत्येतेषां ग्रन्थानां, परिचयः)

संस्तुतग्रन्थाः

1. मध्यसिद्धान्तकौमुदी— वरदराजः (अजन्तप्रकरणम्) — डॉ० बृजेशकमारशुक्ल
2. मध्यसिद्धान्तकौमुदी— वरदराजः — पं० कालीकान्त झा
3. संस्कृतनिबन्धमकरन्द (1-2)— डॉ० विजयशंकरपाण्डेयः, डॉ० कृष्णदत्तमिश्रः, सम्पादकः डॉ०जमुना पाठक
4. संस्कृत सुकवि—समीक्षा—डॉ० बलदेव उपाध्याय
5. संस्कृतकविदर्शनम्— डॉ० भोलाशंकरव्यास
6. संस्कृत नाटक उद्भव और विकास— डॉ० ए०वी० कीथ, अनुवादक—उदयभाल सिंह
7. संस्कृतनिबन्धमंजरी— शिवप्रसादशर्मा
8. संस्कृत वाङ्मय का बृहद इतिहास—पंचमखण्ड—गद्य—पो०जयन्तमिश्रः
9. निबन्धकुसुमांजलि—जयमन्तमिश्रः
10. संस्कृतनिबन्धचन्द्रिका— ग्रन्थम्, कानपुर
11. आदर्श संस्कृतनिबन्धरत्नमाला— विश्वनाथशास्त्री
12. मध्यसिद्धान्तकौमुदी—वरदराज—व्याख्याकारः डॉ० शिवबालक द्विवेदी
13. निबन्धदर्शनः—म.म.गिरिधर शर्मा चतुर्वेदी

स्नातक-पञ्चमषाण्मासिकसत्रम्

(B.A. Fifth Semester)

प्रथमप्रश्नपत्रम्

(वेदमन्त्राः, अपठितांशः, भारतीयसंस्कृतिश्च)

प्रथमो वर्गः (I Unit)

श्रुतिप्रभा (वेदसूक्तानि)

पुरुषसूक्तम्, मण्डूकसूक्तम्,
(मन्त्रव्याख्यात्मकमध्ययनम्)

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

कठोपनिषद्— प्रथमोऽध्यायः(1वल्ली)

(व्याख्यात्मकमध्ययनम्)

तृतीयो वर्गः (III Unit)

अपठितांशानां हिन्दीभाषयानुवादः

(मूलरामायणम्, श्रीमद्भगवद्गीता-द्वितीयोऽध्यायः)

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

भारतीयसंस्कृतिः

(पुरुषार्थचतुष्टयम्, वर्णाश्रमधर्माः)

संस्तुतग्रन्थाः

1. कठोपनिषद्— गीताप्रेस, गोरखपुर
2. श्रुतिप्रभा (वेदसूक्तानां संकलनम्) सम्पादकः— प्रो. बृजेशकुमारशुक्लः
3. वाल्मीकिरामायणम्— गीताप्रेस, गोरखपुर
4. श्रीमद्भगवद्गीता हिन्दी टीकाकार—डॉ० श्रीकृष्णशास्त्री
5. भारतीय संस्कृति— शिवदत्तज्ञानी
6. भारतीय संस्कृति— डॉ० शिवबालक द्विवेदी
7. हिन्दू संस्कार— डॉ० राजबली पाण्डेय
8. धर्मशास्त्र का इतिहास—पी०वी०काणे
9. भारतीयसंस्कृति— डॉ० शिवबालक द्विवेदी

स्नातक-पञ्चमषाण्मासिकसत्रम्

(B.A. Fifth Semester)

द्वितीयप्रश्नपत्रम्

(नाटकम्, व्याकरणम्, छन्दश्च)

प्रथमो वर्गः (I Unit)

भवभूतिकृतम्— उत्तररामचरितम् (1 –2 अङ्कौ)
(मूलपाठस्य हिन्दीसंस्कृतव्याख्या)

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

उत्तररामचरितस्य समीक्षात्मकमध्ययनम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

लघुसिद्धान्तकौमुदी— समासप्रकरणम् (समासान्तं विहाय)
(सूत्र—व्याख्या समासाश्च)

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

वृत्तरत्नाकरम्

(आर्या—अनुष्टुप्—मन्दाक्रान्ता—इन्द्रवज्रा—उपेन्द्रवज्रा—उपजाति—भुजङ्गप्रयात—छन्दसां लक्षणोदाहरणम्)

संस्तुतग्रन्थाः

1. उत्तररामचरितम्—भवभूतिः, हिन्दीसंस्कृतटीकाकार—डॉ० रमाशंकरत्रिपाठी
2. उत्तररामचरितम्—भवभूति, हिन्दीसंस्कृतटीकाकार – डॉ० कपिलदेवगिरिः
3. उत्तररामचरितम्—भवभूति, हिन्दीसंस्कृतटीकाकार, – डॉ० प्रत्युषवत्सला द्विवेदी
4. महाकविः भवभूतिः— वी०पी० मिराशी
5. करुणरस सिद्धान्त तथा प्रयोग— डॉ० प्रीति सिन्हा
6. भवभूति के नाटक – डॉ० ब्रजबल्लभ शर्मा
7. वृत्तसंग्रहः –प्रो० वृजेशकुमारशुक्लः

स्नातक-पञ्चमषाण्मासिकसत्रम्

(B.A. Fifth Semester)

तृतीयप्रश्नपत्रम् (आधुनिकसंस्कृतसाहित्यम्)

प्रथमो वर्गः (I Unit)

कविलोचिनका—प्रथमो भागः

(वालीविच्छितिः, कज्जलं मामवेहि, विपत्रितेयं जीवनलतिका, तदेवगगनं सैव धरा, रोटिकालहरी, नौकामिह सारं सारम्)
(व्याख्यात्मकमध्ययनम्)

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

कविलोचिनका—द्वितीयो भागः

(जयतु मम स्वातन्त्र्यसरणिः, नैव यूकस्तु कर्णेषु नो रिङ्गति, तन्मनो भारतीयं कथं कल्पताम्, न भारतं विकीर्यताम्, कापिशायनी, स्त्री)
(व्याख्यात्मकमध्ययनम्)

तृतीयो वर्गः (III Unit)

नवरूपकम्

सुधाभोजनम्, मण्डूकप्रहसनम्
(व्याख्यात्मकमध्ययनम्)

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

आधुनिकसंस्कृतसाहित्येतिहासः

(पद्यसाहित्यम्, गद्यसाहित्यम्)

संस्तुतग्रन्थाः

1. कविलोचिनिका (अद्यतनकवीनां कवितासंग्रहः) प्रो० बृजेशकुमारशुक्लः
2. नवरूपकम्—सम्पादकः — प्रो० बृजेशकुमारशुक्लः
3. संस्कृतसाहित्य (बीसवींशताब्दी) डॉ० राधाबल्लभ त्रिपाठी
4. बीसवीं शती के महाकाव्य—प्रो० रहस बिहारी द्विवेदी
5. आधुनिक संस्कृत नाटक (दो भाग) डॉ० रामजी उपाध्याय
6. संस्कृतवाङ्मय का बृहद् इतिहास (सप्तम खण्ड) डॉ० जगन्नाथ पाठक
7. संस्कृत साहित्य का इतिहास—ग्रन्थम् कानपुर

स्नातक-षष्ठषाण्मासिकसत्रम्

(B.A. Sixth Semester)

प्रथमप्रश्नपत्रम्

(वेदमन्त्राः, अपठितांशः, भारतीयसंस्कृतिश्च)

प्रथमो वर्गः (I Unit)

श्रुतिप्रभा (वेदसूक्तानि)

शिवसङ्कल्पसूक्तं, पृथिवीसूक्तम्

(मन्त्रव्याख्यात्मकमध्ययनम्)

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

कठोपनिषद्— प्रथमोऽध्यायः(2—3 वल्ली)

(व्याख्यात्मकमध्ययनम्)

तृतीयो वर्गः (III Unit)

अपठितांशानां हिन्दीभाषयानुवादः

(श्रीमद्भागवते—भ्रमरगीतम्)

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

भारतीयसंस्कृतिः

(षोडशसंस्काराः)

संस्तुतग्रन्थाः

1. कठोपनिषद्— गीताप्रेस, गोरखपुर
2. श्रुतिप्रभा (वेदसूक्तानां संकलनम्) सम्पादकः— प्रो. बृजेशकुमारशुक्लः
3. श्रीमद्भागवदपुराणम् (द्वितीयोभागः)—गीताप्रेस गोरखपुर
4. श्रीमद्भागवद्गीता हिन्दी टीकाकार—डॉ० श्रीकृष्णशास्त्री
5. भारतीय संस्कृति— शिवदत्तज्ञानी
6. भारतीय संस्कृति— डॉ० शिवबालकद्विवेदी
7. हिन्दू संस्कार— डॉ० राजबली पाण्डेय
8. धर्मशास्त्र का इतिहास—पी०वी०काणे
9. भारतीयसंस्कृति— डॉ० शिवबालक द्विवेदी

स्नातक-षष्ठषाण्मासिकसत्रम्

(B.A. Sixth Semester)

द्वितीयप्रश्नपत्रम्

(नाटकम्, व्याकरणम्, छन्दश्च)

प्रथमो वर्गः (I Unit)

भवभूतिकृतम्— उत्तररामचरितम् (3 – 4 अङ्कौ)
(मूलपाठस्य हिन्दीसंस्कृतव्याख्या)

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

उत्तररामचरितस्य समीक्षात्मकमध्ययनम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

कृदन्तसूत्रावली
(सूत्रव्याख्या शब्दसिद्धिश्च)

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

वृत्तरत्नाकरम्

(वंशस्थ—प्रहर्षिणी—वसन्ततिलका—मालिनी—हरिणी—शिखरिणी—शार्दूलविक्रीडित—स्रग्धरा—छन्दसां लक्षणोदाहरणम्)

संस्तुतग्रन्थाः

1. उत्तररामचरितम्—भवभूतिः हिन्दीसंस्कृतटीकाकारः —डॉ० रमाशंकरत्रिपाठी
2. उत्तररामचरितम्—भवभूतिः, हिन्दीसंस्कृतटीकाकारः — डॉ० कपिलदेवगिरि
3. उत्तररामचरितम्—भवभूतिः, हिन्दीसंस्कृतटीकाकारः, — डॉ० प्रत्यूषवत्सला द्विवेदी
4. महाकविः भवभूतिः— वी०पी० मिराशी
5. करुणरस सिद्धान्त तथा प्रयोग— डॉ० प्रीति सिनहा
6. भवभूति के नाटक — डॉ० ब्रजबल्लभ शर्मा
7. वृत्तसंग्रह — प्रो० बृजेशकुमारशुक्लः
8. कृदान्तसूत्रावली — प्रो० बृजेशकुमारशुक्लः

स्नातक-षष्ठषाण्मासिकसत्रम्

(B.A. Sixth Semester)

तृतीयप्रश्नपत्रम्

(धर्मशास्त्रं नीतिशास्त्रञ्च)

प्रथमो वर्गः (I Unit)

मनुस्मृतिः –द्वितीयोऽध्यायः

(1 – 30 श्लोकपर्यन्तम्)

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

मनुस्मृतिः –द्वितीयोऽध्यायः

(31 – 60 श्लोकपर्यन्तम्)

तृतीयो वर्गः (III Unit)

भर्तृहरिकृतं नीतिशतकम्

(01–25 पद्यानि)

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

भर्तृहरिकृतं नीतिशतकम्

(26–50 पद्यानि)

संस्तुतग्रन्थाः

1. मनुस्मृतिः – चौखम्भा संस्कृत संस्थान
2. नीतिशतकम् – मोतिलाल बनारसीदास
3. धर्मशास्त्र का इतिहास– पी.वी.काणे